

בש"פ 4831/20 - אחמד אבו עאבד נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 4831/20

לפני: כבוד השופט ד' ברק-ארז

העורר: אחמד אבו עאבד

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד מיום 18.6.2020 במ"ת 67365-09-19 שניתנה על-ידי כבוד השופט ע' דרויאן-גמליאל

תאריך הישיבה: כ"ז בתמוז התש"ף (19.7.2020)

בשם העורר: עו"ד דרוישנאשף

בשם המשיבה: עו"ד שרית משגב

החלטה

1. בפני ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד מיום 18.6.2020 (מ"ת 67365-09-19, השופט ע' דרויאן-גמליאל). בית המשפט המחוזי דחה את בקשתו של העורר לעיון חוזר בתנאי מעצרו כך שישוחרר לחלופת מעצר.

כתב האישום וההליכים עד כה

2. ביום 29.9.2019 הוגש לבית המשפט המחוזי כתב אישום נגד העורר ואדם נוסף (להלן ביחד: הנאשמים). על-פי המתואר בכתב האישום, עובר ליום 20.9.2019 הנאשמים או מי מטעמם קיבלו לידיהם רכב מסוג סקודה שנגנב עמוד 1

מבעליו קודם לכן (להלן: רכב הסקודה) והחליפו את לוחיות הזיהוי שלו. בהמשך לכך, נכנסו הנאשמים ואדם אחר (להלן ביחד: השלושה) לישראל לא היתר, תוך שהם נוסעים ברכב הסקודה ומחזיקים בצידוד לפריצה וגניבת רכב כמו גם במכשיר לשיבוש תדרים. השלושה הגיעו לעיר יהוד ובה גנבו רכב מסוג יונדאי (להלן: רכב היונדאי). לאחר מכן, נסעו השלושה בפראות וחצו צומת שלא כדין. כאשר הבחינו במחסום משטרה הם הסתובבו והחלו לנסוע בניגוד לכיוון התנועה. מיד לאחר מכן, הנאשמים התנגשו בניידת משטרה שניסתה לעצורם. בהמשך לכך, הם התנגשו גם ברכב נוסף וגרמו לפציעתם של בני-הזוג שנסעו בו ולפגיעה קשה ברכב. כתוצאה מהפגיעה, איבדו הנאשמים שליטה ברכב הסקודה, התהפכו מספר פעמים עד שזה נעצר כשהוא הפוך על גוו והם נחבלו. הנאשמים נחלצו בכוחות עצמם ונמלטו בריצה מן המקום עד שנעצרו על-ידי כוחות המשטרה.

3. בגין המעשים המתוארים יוחסו לנאשמים העבירות הבאות: חבלה בכוונה מחמירה לפי סעיף 329(א)(1) לפי חוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה לפי סעיף 332(2) לחוק העונשין; גניבת רכב לפי סעיף 413ב(א) לחוק העונשין; כניסה ושהייה שלא כדין בישראל לפי סעיף 12(1) לחוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952; קבלה ושימוש ברכב גנוב לפי סעיף 413 לחוק העונשין; שינוי זהות של רכב לפי סעיף 413ט לחוק העונשין; החזקת מכשירי פריצה לרכב לפי סעיף 413 לחוק העונשין; וכן פריצה לרכב לפי סעיף 413 סיפא לחוק העונשין. יצוין כי לנאשם הנוסף יוחסו גם עבירות נוספות הנוגעות לפעולות הקשורות בנהיגה, ובכלל זה הפקרה לאחר פגיעה.

4. בד בבד עם הגשת כתב האישום הגישה המדינה בקשה למעצרו של הנאשמים עד תום ההליכים. מכאן ואילך ההתייחסות תהיה לעורר בלבד.

5. ביום 18.3.2020 הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו של העורר עד תום ההליכים. זאת, בהתחשב בקיומה של תשתית ראיתית לגבי העבירות שביצע לכאורה, וכן בקיומן של עילת מעצר רלוונטיות - לא רק מסוכנות, אלא אף חשש ממשי להימלטותו של העורר מן הדין בהתחשב בהיותו תושב השטחים. על החלטה זו הגיש העורר ערר לבית משפט זה (בש"פ 2281/20, השופט ע' פוגלמן), וזה נדחה ביום 8.4.2020. בין היתר, נקבע כי נשקפת מהעורר מסוכנות שעליה ניתן ללמוד מאופי העבירות המיוחסות לו, כמו גם מעברו הפלילי הכולל הרשעה בעבירות דומות. כן צוין, כי העורר איננו תושב ישראל ועל כן קיים בעניינו חשש להימלטות מהדין. לבסוף, נקבע כי העורר לא הציע לבית המשפט המחוזי חלופת מעצר קונקרטית, ועל כן אין מקום להתערב בהחלטה בעניין זה, הגם שאין לשלול אפשרות לבחינת חלופה מתאימה בהמשך (לרבות מעצר בפיקוח אלקטרוני).

6. ביום 20.4.2020 הגיש העורר בקשה לעיון חוזר בהחלטה על מעצרו עד תום ההליכים, ועתר לשחרורו לחלופת מעצר. ביום 30.4.2020 קבע בית המשפט המחוזי כי בהתאם להחלטתו של השופט פוגלמן, יש לבחון את האפשרות של חלופת מעצר, ולצורך כך הורה על הגשת תסקיר של שירות המבחן בעניינו של העורר.

7. בהתאם לכך, הוגש תסקיר שירות המבחן מיום 19.5.2020. מהתסקיר עולה כי עברה על העורר ילדות מורכבת, וכי לאחר שהשלים שמונה שנות לימוד בלבד נאלץ לעזוב את הלימודים ולעבוד כדי לסייע למשפחתו. בשלב זה החל לחבור לחברה שולית. שירות המבחן התרשם מיכולתו של העורר להתבונן באופן ביקורתי על מעשיו, וכן מהמוטיבציה שהביע לשקם את חייו. אשר למסוכנות הנשקפת ממנו, שירות המבחן ציין כי על רקע מצוקה כלכלית העורר חזר לדפוסיו השוליים לצורך עשיית רווח כספי מהיר וקל, וזאת מבלי לשקול את ההשלכות של בחירותיו. בהתאם

לכך, שירות המבחן העריך כי קיים סיכון להישנותה של התנהלות שלא כדין בתחום הרכוש. לצד זאת, צוינה התרשמותו של שירות המבחן מכוחותיו של העורר לקיים אורח חיים נורמטיבי לתקופה ממושכת על רקע הימנעותו ממעורבות בפעילות עבריינית מאז שנת 2003 ועד למעצרו הנוכחי. כן נקבע כי קיים סיכון נמוך להישנותה של התנהגות אלימה מצדו של העורר.

8. שירות המבחן הוסיף ונדרש לחלופת המעצר שהציע העורר בבית משפחתו המורחבת בעיר קלנסווה, בפיקוחם של שתיים מדודותיו ושל בן דודו. בן הדוד נמצא לא מתאים לפיקוח מחמת גילו הצעיר, אך ביחס לדודות נקבע כי הן דמויות נורמטיביות הנכונות לסייע לעורר. עם זאת, צוין כי קיים חשש שהן אינן מעורות מספיק בחייו של העורר ועל כן עלולות להתקשות באיון מסוכנותו. עוד צוין כי חלופת המעצר המוצעת ממוקמת בסמוך למקום מגוריה של משפחתו הגרעינית של העורר בשטחים, דבר שמקים חשש להפרה של תנאי המעצר. על כן, בסופו של דבר המליץ שירות המבחן שלא לשחרר את העורר ממעצר.

9. בתום הדיון שהתקיים ביום 31.5.2020, צוין בית המשפט המחוזי את התרשמותו שהתסקיר בעניינו של העורר אמנם אינו שלילי אך מציב נורות אזהרה שאין להתעלם מהן. בית המשפט המחוזי הורה על הגשת תסקיר משלים, שיבחן אפשרויות נוספות לחלופת מעצר.

10. בתסקיר המשלים מיום 9.6.2020 שירות המבחן צוין כי פגש שני בני משפחה נוספים המוכנים לשמש כמפקחים, וחיווה דעתו כי ניתן לשקול את שחרורו של העורר לחלופת מעצר בביתם של בן דודו ואשתו, וזאת בפיקוחם ובפיקוחה של דודתו. במקביל, צוינה הבעייתיות של הקרבה למקור מגוריה של משפחתו הגרעינית של העורר ומרכז חייו כגורמים המגבירים את הסיכון להפרת התנאים.

11. ביום 14.6.2020 התקיים דיון בבית המשפט המחוזי, ובו התנגדה המדינה לשחרורו של העורר לחלופת מעצר נוכח המסוכנות הנשקפת ממנו ומיקומה האמור של חלופת המעצר המוצעת. בתום הדיון קבע בית המשפט המחוזי כי יש לבחון את האפשרות למעצרו של העורר בפיקוח אלקטרוני בכתובת המוצעת.

12. ביום 16.6.2020 התקבל דיווח בנוגע להיתכנות ביצועו של מעצר בפיקוח אלקטרוני במקום שהוצע, ובו נקבע כי הדבר אינו ישים. ביום 18.6.2020, כשתוצאות הבדיקה בפניו, קבע בית המשפט המחוזי כי אין היתכנות למעצרו של העורר בפיקוח אלקטרוני במקום המוצע (מטעמים טכניים), ועל כן הוא יישאר במעצר עד לתום ההליכים נגדו – אלא אם תימצא אפשרות נוספת שיכולה להשיג את מטרות המעצר.

הערר

13. הערר שבפני מכוון כלפי החלטתו של בית המשפט המחוזי. העורר טוען כי בית המשפט המחוזי שגה בכך שלא אימץ את המלצת שירות המבחן ונמנע מלהורות על שחרורו לחלופת מעצר. זאת, בשים לב לכך שהרשעתו האחרונה הייתה לפני כ-15 שנים ומאז עלה בידו לקיים חיים נורמטיביים. העורר מוסיף ומציין כי כתב האישום נגדו הוגש כבר בחודש ספטמבר 2019 וחרף זאת טרם החלה שמיעת הראיות בתיק. העורר טוען עוד כי החלק הנוגע אליו בכתב האישום הוא משני, בהתחשב בכך שלא יוחסה לו נהיגה ברכב.

14. הדיון בערר התקיים בפני ביום 19.7.2020. בא-כוחו של העורר הדגיש בו את אורח חייו הנורמטיבי ואת הקושי שהוא נתקל בו כתושב השטחים להציע מקומות מתאימים למעצר בפיקוח אלקטרוני בישראל. המדינה מצדה הדגישה כי בנסיבות העניין יש לעמוד למצער על פיקוח אלקטרוני - כאשר ניתן משקל לחשש ההימלטות הנובע ממרכז חייו של העורר, כמו גם מהמתואר בכתב האישום עצמו.

דיון והכרעה

15. לאחר שבחנתי את טענות הצדדים אני סבורה כי דין הערר להידחות. טענתו המרכזית של העורר מתמקדת בסטייה של בית המשפט המחוזי בהחלטתו מההמלצה של שירות המבחן לשחרר את העורר לחלופת מעצר. עם זאת, כידוע, חרף המשקל שניתן להמלצותיו של שירות המבחן, בית המשפט אינו כבול אליהן ככל ששיקול דעתו מורה לו אחרת (ראו: בש"פ 3064/15 מאירוב נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (12.5.2015); בש"פ 725/19 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 19 (6.2.2019)). כמו כן, ראוי לציין כי המלצת שירות המבחן בעניינו של העורר לא הייתה חד-משמעית, במובן זה שנדרשה לבעייתיות הטמונה בקרבה הגאוגרפית של מקום החלופה המוצע למקום מגוריה של משפחתו הגרעינית, ולחשש הנובע מכך להפרת התנאים מצדו.

16. בכל הנוגע לכך שהעורר הוא תושב השטחים, יש להוסיף ולהידרש לחשש הטבוע להימלטות מן הדיון, שזכה להתייחסות בפסיקתו של בית משפט זה. באשר לכך כבר נקבע כי השאלה האם קיימת אפשרות שחרור לחלופת מעצר תלויה בנסיבות המקרה (ראו: בש"פ 10418/08 טאלאקה נ' מדינת ישראל, פסקה י' (15.12.2008); בש"פ 6781 קונדוס נ' מדינת ישראל, פסקה 15 (4.11.2013); בש"פ 3952/14 נעאלוה נ' מדינת ישראל, פסקה ט' (16.6.2014)). בעניינו, בית המשפט המחוזי שקל את הדברים לגופם ובמידה רבה של פתיחות, ובשים לב לחשש שהעלה שירות המבחן מהפרת התנאים קבע כי יש לבחון אפשרות למעצרו של העורר בפיקוח אלקטרוני. בסופו של דבר, החלטתו של בית המשפט המחוזי התבססה על כך שהעורר לא הצליח להציע מקום מתאים לפיקוח אלקטרוני מן הבחינה הטכנית, ואף צוין בה במפורש כי העורר אינו מנוע מהצעת מקום מתאים אחר שבו לא יתעוררו הקשיים האמורים.

17. חרף דחיית הערר מן הטעמים שפורטו, אוסיף ואבהיר כי דרכו של העורר פתוחה להגיש בקשה מתאימה לבית המשפט המחוזי ולהציע מקום חלופי למעצר בפיקוח אלקטרוני, בפיקוחם של קרוביו, הגם שלא בביתם (בין בשכירות ובין בדרך אחרת). בנסיבות העניין, זהו הרע במיעוטו על אף הקושי שהדבר עשוי לעורר. לצד זאת, לנוכח התרשמותו החיובית של שירות המבחן הן מהמוטיבציה שהביע העורר לשקם את חייו ולחזור לדרך הישר והן מן המפקחים המוצעים, יש לשאוף לפתרון שיאפשר להם לעמוד במשימת הפיקוח. כפי שהדגשתי בפני הצדדים בדיון עצמו, דומה שהצעה אשר תהיה ממוקדת בעיר מגוריהם תוכל לאפשר זאת אם תהיה מלווה בפיקוח אלקטרוני.

18. טרם סיום, ומבלי לגרוע מקשיי העת הזו, לא אוכל לסיים מבלי להביע תקווה כי משפטו של העורר יתחיל להתנהל בהתחשב בכך שכתב האישום הוגש כבר בחודש ספטמבר 2019.

19. סוף דבר: הערר נדחה.

ניתנה היום, ב' באב התש"ף (23.7.2020).

ש ו פ ט ת
